

TAM, SKĄD NIE WIDAĆ GWIAZD

Wszystkich, odpoczywających w Muszynie, zapraszamy do przekroczenia granicy słowackiej i zwiedzenia bajkowego świata jaskiń. To jeszcze jeden rodzaj piękna, które można poznać, przeżyć i dotknąć. Każda z jaskiń opowiada o sobie, swoim własnym językiem i każda pozostawia w nas ślad spotkania z nią. Dłutem w rękę przyrody tego podziemnego świata jest woda, a materiałem najczęściej skała wapienna. Razem tworzą swoiste laboratorium chemiczne.

Co się tak naprawdę dzieje w tym laboratorium? Otóż skały wapienne, czyli węglan wapnia, nie są rozpuszczalne w wodzie czystej chemicznie. Jeśli jednak woda opadowa nasyci się dwutlenkiem węgla już w atmosferze i następnie przepływa przez skały węglanowe, to w takiej wodzie węglan wapnia rozpuszcza się wielokrotnie lepiej, tworząc wodorowęglany. Ten proces jest odpowiedzialny za powstawanie nacieków w jaskiniach. Gdy bowiem zmniejsza się zawartość dwutlenku węgla w wodzie, to ponownie powstaje twarda skała węglanu wapnia tworząc stalaktyty, stalagmity i stalagnaty. Stalaktyty od sklepienia, stalagmity od podłoża i stalagnaty - czyli kolumny - gdy obie formy, z góry i z dołu, połączą się.

Tempo przyrostu nacieków jest różne, nawet w tej samej jaskini. Podobnie ręka rzeźbiarza pracuje raz szybko, sprawnie, efektywnie lub wolniej - z namysłem, z rozwagą, ze zmęczeniem. Z pomiarów wykonanych w jednej z jaskiń jugosłowiańskich wynika, że w ciągu 26 lat nastąpił przyrost stalaktytu o 2 mm, a w jaskini na kontynencie amerykańskim trzymilimetrowy naciek wytworzył się w ciągu jednego roku.....

Wiele tysięcy lat pracowały krople wody, aby wyrzeźbić kilkumetrowe formy podziwiane obecnie. Nie dziwi więc fakt, iż jaskinie podlegają szczególnym zasadom ochrony przyrody. Zwiedzanie odbywa się zawsze z przewodnikiem i pod jego nadzorem. Miejsca szczególnie piękne, a delikatne w swej konstrukcji, osłonięte i zabezpieczone są siatką ochronną. Dotyczy to przede wszystkim skalnych kwiatów w Ochtiańskiej Jaskini Aragonitowej. Jaskinia ta zdecydowanie różni się od innych. Według relacji osób oprowadzających, jest to jedyna tego typu jaskinia w Europie. Na czym polega jej odmienność?

Z ciemnego tła skał wyrastają pęki śnieżnobiałych igieł, często układające się w cudowne formy kwiatów. Rosnące w różnych kierunkach igły osiagają długość kilkunastu centymetrów. Widoczne są również krystalizujące spiralnie wężyki. Tajemnica niepowtarzalnego piękna skalnego świata tkwi w temperaturze wody podziemnej. Gdy jest ona zimna, szatę naciekową jaskiń tworzy kalcyt, najczęściej spotykane tworzywo tej krainy baśni. Może jednak zdarzyć się, że te same jony z węglanu wapnia ułożą się inaczej w przestrzeni, to jest na narożach innych brył geometrycznych, i wtedy ten sam węglan wapnia będzie krystalizował nie jako kalcyt, ale jako aragonit i będzie wyglądał zupełnie inaczej, tak, jak tutaj, w Ochtiańskiej Jaskini Aragonitowej Żeby nastąpiła krystalizacja pięknego aragonitu, temperatura wody podziemnej musi być wyższa niż 29 st. C.

Zwiedzanie słowackich jaskiń rozpoczyna się zwykle od Demianowskiej Jaskini Wolności, zaliczanej przez znawców do najpiękniejszych jaskiń Europy. Odkryta została w 1921 roku, a w trzy lata później otwarto ją dla ruchu turystycznego. Trasa zwiedzania doprowadza nas do miejsca, gdzie wsłuchiwać się można w odgłosy spadających kropli wody. Podobnie jak współcześni turyści, wsłuchiwał się w tę jaskiniową muzykę słynny kompozytor Leos Janaček, a doznania zainspirowały go do napisania znanego utworu „Wszędobylski”.

Przyroda nie ogranicza się do rzeźbienia jaskiń, ale również je maluje. Nie tylko tę najpiękniejszą - Demianowską - gdzie barwy szaty naciekowej zmieniają się od śnieżnobiałej przez żółtą, czerwoną i dochodzą nawet do czarnej. Tak jest i w jaskini Bielskiej, Ważeckiej, Jaszowskiej, Gombaseckiej i w wielu innych. Barwy są efektem domieszek tlenków i wodorotlenków różnych metali w czasie krystalizacji kalcytu.

Natura zaspokaja gusta każdego. Jeżeli wolimy podziwiać piękno w jednym odzieniu, wybierzmy do zwiedzania Jaskinię Dobszyńską Lodową czyli Lodową Dziurę, nazywaną tak przez pasterzy i drwali, którym służyła w gorące, letnie dni jako miejsce ochłody. Jaskinia Dobszyńską Lodowa szczyli się faktem, iż została oświetlona elektrycznie w 1882 roku jako pierwsza w Europie.

Warstwa lodu osiąga 21 metrów grubości i.....robi wrażenie na zwiedzających. W tej lodowej krainie prawie wszystko jest z lodu. Nawet wodospad to - lodospad. Na szczęście dla zwiedzających, schody i poręcze wykonano z solidnego drewna. Dwudziestominutowe zwiedzanie jaskini, w której temperatura wynosi -4 st.C, może stać się dla wielu turystów dużą letnią atrakcją, szczególnie dla tych, którzy decydują się przejść tę trasę w krótkich spodniach i klapkach.

Słowaccy autorzy książki „W jaskiniach” napisali: ... „stwarzają one możliwość przebywania w nieskażonym naturalnym środowisku przyrodniczym, dają okazję do obserwacji i podziwiania niezwykłych procesów zachodzących w przyrodzie i odkrywają przed nami tajemniczy świat, nazywany często siódmym kontynentem”.

Elżbieta Kosiba

Literatura:

Christian Parma - „Turystyczne jaskinie Tatr”

Christian Parma i B. Kortman - „W jaskiniach”

A. JASKINIA BIELANSKA (BIELSKA)

Czynna - cały rok, codziennie z wyjątkiem poniedziałków

Dojazd - do Tatrzańskiej Kotliny z Tatrzańskiej Łomnicy (10 km)

B. JASKINIA WAŻECKA

Czynna - od 1.04. do 31.10.

Dojazd - do miejscowości Ważec, która znajduje się w połowie drogi między Popradem a Liptowskim Mikulášem

C. DEMIANOWSKA JASKINIA WOLNOŚCI

Czynna - cały rok

Dojazd - Z Liptowskiego Mikuláša 9 km na południe do Doliny Demianowskiej

D. OCHTIŃSKA ARAGONITOWA JASKINIA

Czynna - od 1.04. do 31.10.

E. DOBSZYŃSKA JASKINIA LODOWA

Czynna - od 15.05. do 15.09.

